

Vissa frågor rörande 2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen

---

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett antal motioner rörande 2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen. I motionerna, som väckts under den allmänna motionstiden år 2004, yrkas tillkännagivanden om en skyndsam utvärdering av reformen. Vidare yrkas ändringar och tillägg i övergångsbestämmelserna till förmånsrättslagen. Därutöver behandlas en motion som gäller en aviserad utredning om ett samlat insolvensförfarande.

Utskottet föreslår att riksdagen skall avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fyra reservationer.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utvärdering av 2003 års reform

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:L214 yrkande 2, 2004/05:L220 yrkande 4, 2004/05:L240, 2004/05:L251 yrkande 2, 2004/05:L257 yrkande 2, 2004/05:L274 yrkande 3, 2004/05:L337 yrkande 9, 2004/05:L372 yrkande 2, 2004/05:L390 och 2004/05:N398 yrkande 4.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Ändringar i övergångsbestämmelserna

Riksdagen avslår motion 2004/05:L337 yrkande 7.

Reservation 2 (m, fp, kd, c)

3. Ytterligare övergångsbestämmelser

Riksdagen avslår motion 2004/05:L337 yrkande 8.

Reservation 3 (m, fp, c)

4. Utredning om samlat insolvensförfarande

Riksdagen avslår motion 2004/05:L368.

Reservation 4 (kd)

Stockholm den 16 november 2004

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad (s), Johan Löfstrand (s), Christin Hagberg (s) och Ewa Thalén Finné (m).

Bakgrund

Inledning

Efterlevnaden av civilrättsliga regler om betalningsskyldighet regleras i sista hand av att en gäldenärs egendom tvångsvis genom konkurs eller utsökning kan användas för att tillgodose fordringsägarna. De väsentligaste bestämmelserna om konkurs finns i konkurslagen (1987:672). Konkursförfarandet, som utgår från att gäldenären är på obestånd eller insolvent, har karaktär av generalexecution där i princip all gäldenärens egendom tas i anspråk.

Den ordning i vilken betalningsanspråken skall tillgodoses vid konkurs och utmätning regleras i förmånsrättslagen (1970:979) och i utsökningsbalken. Utgångspunkten är att alla fordringar har samma rätt. I förmånsrättslagen finns dock en uppräkningslista av vissa fordringar som har bättre rätt än andra, dvs. förmånsrätt, och vilken ordning som gäller mellan dessa s.k. prioriterade fordringar. I lagen görs skillnad mellan dels särskilda förmånsrätter, som avser enbart viss egendom och som gäller både i konkurs och vid utmätning, dels allmänna förmånsrätter, som avser all gäldenärens egendom och som gäller enbart i konkurs.

Vid sidan av konkurs finns numera enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ett särskilt insolvensrättsligt förfarande inom vars ramar åtgärder kan vidtas för att rekonstruera företag i kris som bedöms ha utsikter till en fortsatt lönsam verksamhet (prop. 1995/96:5 och 1995/96:115, bet. LU11). En sådan rekonstruktion kan innefatta såväl åtgärder som förbättrar rörelsens resultat som en uppgörelse med borgenärerna.

I det insolvensrättsliga regelsystemet ingår även lönegarantilagen (1992:497) som en väsentlig del. Lagen syftar till att säkerställa att arbetstagarer skall få betalning för sin lönefordran mot en arbetsgivare som försätts i konkurs. Lagen innebär sammanfattningsvis att staten under vissa närmare förutsättningar garanterar prioriterade fordringar på lön och pension samt att staten övertar fordringarna – med motsvarande förmånsrätt – och inträder i konkursen som borgenär på respektive löntagares plats.

Rättsläget före den 1 januari 2004

Med företagshypotek avses en särskild säkerhetsrätt som utvecklats för att näringsidkares rörelseegendom skall kunna utnyttjas som kreditsäkerhet utan att näringsidkaren behöver avstå från besittningen till egendomen. Bestämmelser om företagshypotek fanns tidigare i den numera upphävda lagen (1984:649) om företagshypotek. Lagen innebar att en näringsidkare genom inskrivning i ett särskilt register kunde beviljas företagsinteckning i sin näringsverksamhet. Som bevis för inskrivningen utfärdades ett företagshypoteksbrev att överlämnas till en borgenär som säkerhet för en fordran. Borgenären hade därmed säkerhet i form av företagshypotek och förmånsrätt till betalning ur den egendom som utgjorde underlag för inteckningen. Företags-

hypoteket gällde i den lösa egendom som tillhörde näringsidkaren och verksamheten. Underlaget kunde således skifta från tid till annan. Kassa- och banktillgodohavanden, aktier, obligationer, förlagsbevis och liknande skuldebrev omfattades inte av företagsinteckningen. En annan kategori av egendom som var undantagen från inteckningsunderlaget var egendom som kunde vara föremål för panträtt på grund av inteckning, exempelvis tomträtt, skepp och luftfartyg. Företagshypoteket gav, enligt 5 § förmånsrättslagen, särskild förmånsrätt och gällde således både vid konkurs och vid utmätning.

Statens fordringar på skatt och allmänna avgifter hade, före den 1 januari 2004, allmän förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen. Förmånsrätten omfattade bl.a. inkomstskatt, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt och mervärdesskatt. Skatteförmånsrätten gällde efter de särskilda förmånsrätterna och den allmänna förmånsrätten för nya fordringar under rekonstruktionsförsök.

Efter skatteförmånsrätten följde, enligt 12 § förmånsrättslagen, allmän förmånsrätt för fordringar avseende löntagares lön och annan ersättning på grund av anställningen. Eftersom det var fråga om en allmän förmånsrätt krävdes att arbetsgivaren försattes i konkurs för att fordringen skulle kunna göras gällande. I likhet med vad som gäller i dag svarade staten, enligt lönegarantilagen, för förmånsberättigade lönefordringar i konkurs.

2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen

I juni 2003 fattade riksdagen beslut om en genomgripande reform av förmånsrättslagstiftningen (prop. 2002/03:49, bet. LU17, rskr. 222). Reformen syftade i huvudsak till att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs, att bidra till att kreditgivning och kreditprövning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt, att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning samt att stärka löneskyddet för de anställda vid konkurs.

Genom den nya lagstiftningen har företagshypoteket omvandlats till en företagsinteckning med allmän förmånsrätt i 55 % av värdet av all gäldenärens egendom, sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt (11 § förmånsrättslagen). Lagen om företagshypotek har ersatts av en ny lag (2003:528) om företagsinteckning. Vidare har förmånsrätten avseende dels hyra och arrende, dels skatter och allmänna avgifter avskaffats.

Vad gäller löneskyddet har det maximala beloppet för lönegarantin höjts från 100 000 kr till fyra prisbasbelopp (f.n. 157 200 kr). Den tid under vilken lönegaranti kan utgå har utökats från sex månader till åtta månader. Samtidigt har förmånsrätten för lönefordringar begränsats till tio prisbasbelopp (f.n. 393 000 kr). Den nya lagstiftningen innebär även förändringar i fråga om ett konkursbos ansvar för hyra och uppsägningslön.

Utskottet övergår därmed till att under skilda rubriker behandla de frågor som har aktualiserats i motionerna.

Utskottets överväganden

Utvärdering av 2003 års reform

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med krav på en skyndsam utvärdering av 2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen. Utskottet hänvisar till att regeringen redan har beslutat om ett sådant arbete. Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Viviann Gerdin m.fl. (c) framhåller i motion L214 att 2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen har medfört försämrade kreditvillkor, särskilt för småföretag. Reformen föregicks inte, anføres det, av någon analys av effekterna för kreditförsörjningen. Motionärerna anser att en sådan analys snarast måste genomföras. I motionen begärs ett tillkännagivande härom (yrkande 2).

Motionsyrkanden med samma inriktning finns i motion L372 av Roger Tifensee (c) (yrkande 2) och N398 av Maud Olofsson m.fl. (c) (yrkande 4).

I motion L220 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) påpekas att den av regeringen utlovade utvärderingen av reformen ännu inte har presenterats. Lagstiftningen kan, hävdas det, komma att innebära ett dråpslag mot livskraft och sysselsättning bland små och medelstora företag. I motionen begärs ett tillkännagivande om vikten av att det snarast kommer till stånd en fullständig analys av vilka konsekvenser lagändringarna om företagshypotek hittills har haft (yrkande 4).

Kerstin Kristiansson Karlstedt och Göran Norlander (båda s) anför i motion L240 att den nya lagstiftningen visat sig innebära en del problem, särskilt för småföretag i glesbygd, och att den därmed är ett hot mot sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Det är därför, menar motionärerna, viktigt att regeringen noga följer utvecklingen på området. I motionen begärs ett tillkännagivande i enlighet med det anförda.

Maria Larsson m.fl. (kd) understryker i motion L251 det angelägna i att regeringen låter utreda konsekvenserna av det slutliga ikraftträdandet av 2003 års reform. I motionen begärs ett tillkännagivande om behovet av en skyndsam utvärdering av hur ändrade förmånsrättsregler påverkar små och medelstora företag (yrkande 2).

I motion L274 av Inger René m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt skall utreda hur ändrade förmånsrättsregler påverkar små och medelstora företag och deras möjligheter till kapitalförsörjning (yrkande 3).

Anders Sjölund (m) har i motion L257 ett motsvarande motionsyrkande (yrkande 2).

I motion L337 av Jan Ertsborn m.fl. (fp) påpekas att regeringen ännu inte påbörjat den utlovade utvärderingen av lagstiftningens inverkan på små företags kreditmöjligheter. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen skall låta genomföra en sådan analys (yrkande 9).

Kenth Högström (s) anför i motion L390 att en rad rapporter talar i samma riktning, nämligen att det blivit svårare för företag att låna pengar och att bankerna kräver ytterligare säkerhet. Därtill kommer Basel II-reglerna om kapitaltäckning och riskvärdering, som gör det ännu svårare och dyrare att erhålla kredit. I motionen begärs ett tillkännagivande om att den nya förmånsrättslagen skall utvärderas innan Basel II-reglerna införs fullt ut.

Utskottets ställningstagande

Som framhölls av utskottet vid 2003 års riksdagsbeslut (se bet. 2002/03:LU17 s. 14 f.) och som nyligen även har understrukits av finansutskottet (se bet. 2004/05:FiU1 avsnitt 5.11) är det angeläget att det kommer till stånd en grundlig utvärdering av reformens olika effekter, särskilt för små och medelstora företag, och att även kapitalförsörjningen för dessa företag därvid uppmärksammas. Utskottet kan med tillfredsställelse konstatera att ett sådant utvärderingsarbete nu har påbörjats. Sålunda beslutade regeringen den 14 oktober 2004 att uppdraga åt Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) att bedöma om målen med förmånsrättsreformen har uppnåtts och att utvärdera reformens effekter. Som en del av uppdraget skall ITPS undersöka förutsättningarna generellt för kapitalförsörjning till företag, varvid små och medelstora företag, liksom entreprenörer särskilt skall uppmärksammas. ITPS skall analysera konsekvenserna i olika delar av landet, särskilt i nationella stödområden och landsbygdsområden utanför dessa. Även konsekvenserna för anställda skall särskilt beaktas. ITPS skall, enligt regeringsbeslutet, hålla kontakt med berörda myndigheter, fackliga organisationer och näringslivsorganisationer. Institutet skall föreslå de åtgärder som bedöms lämpliga, bl.a. för att begränsa eventuella negativa effekter utan att de positiva effekterna går förlorade. Om ITPS uppmärksammar andra frågor som rör anslutande områden skall institutet rapportera dessa.

Utskottet kan inte finna annat än att inriktningen av det beslutade utvärderingsarbetet ligger väl i linje med såväl 2003 års riksdagsbeslut som motionsönskemålen. Motionärerna är därmed tillgodosedda, och utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna L214 yrkande 2, L220 yrkande 4, L240, L251 yrkande 2, L257 yrkande 2, L274 yrkande 3, L337 yrkande 9, L372 yrkande 2, L390 och N398 yrkande 4.

Övergångsbestämmelserna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med krav på ändringar och tillägg i övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen. Jämför reservation 2 (m, fp, kd, c) och 3 (m, fp, c).

Gällande rätt

Den nya lagstiftningen har trätt i kraft den 1 januari 2004. Genom vissa övergångsbestämmelser kommer dock det slutliga genomförandet av reformen att ske först vid en senare tidpunkt.

För det fall en företagsinteckning har beviljats före den 1 januari 2004 gäller, enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen om företagsinteckning, lagen om företagshypotek fram till den 1 januari 2005. Därefter skall inteckningen anses som en företagsinteckning enligt den nya lagen och företagshypoteksbrevet som ett företagsinteckningsbrev på samma belopp.

Vidare föreskrivs i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen att i fråga om företagshypotek på grund av en inteckning som har beviljats före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser fram till den 1 januari 2005. Vid en konkurs eller utmätning som har beslutats på grund av en ansökan som gjorts före ikraftträdandet tillämpas, enligt punkt 3 i samma övergångsbestämmelser, alltid äldre bestämmelser.

Av punkt 4 i övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen framgår att om de nya bestämmelserna, vid en tillämpning den 1 januari 2004, skulle ha medfört att ett företagshypotek tillsammans med övriga säkerheter inte längre hade utgjort betryggande säkerhet och ställer gäldenären inte inom en månad efter anmodan kompletterande säkerhet som borgenären skäligen kan nöja sig med, får borgenären före den 1 januari 2005 säga upp den fordran för vilken företagshypoteket upplåtits till betalning inom sex månader. Detta gäller även om längre uppsägningstid har avtalats eller om uppsägning inte får ske. Har borgenären före den 1 januari 2005 väckt talan om betalning och anmält detta till inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning gäller vidare, enligt punkt 4, under vissa förutsättningar äldre bestämmelser i fråga om förmånsrätt som följer med företagshypotek i en konkurs eller en utmätning.

Motionen

I motion L337 av Jan Ertsborn m.fl. (fp) anförs att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen är oklar i frågan om äldre eller nya bestämmelser skall tillämpas efter den 31 december 2004 i konkurser som har beslutats under år 2004 och som inte är avslutade vid årsskiftet 2004/2005. Motionärerna anser att denna övergångsbestämmelse bör förtydligas genom ett tillägg som innebär att äldre bestämmelser beträffande företagsinteckningar skall gälla för alla konkurser som inträffat under år 2004,

oavsett när dessa konkurser avslutas. I motionen yrkas att riksdagen beslutar att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2003:535) om ändring i förmånsrättslagen får följande lydelse: I fråga om företagshypotek på grund av en inteckning som har beviljats före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser i konkurser som har beslutats på grund av ansökningar som inkommit före den 1 januari 2005 (yrkande 7).

I samma motion anförs vidare att upphävandet av 5 § förmånsrättslagen inneburit att fordringar med allmän förmånsrätt enligt 10 § och 10 a § får utdelning först sedan företagsinteckningshavarna fått full betalning, i varje fall i konkurser som inträffat under år 2004 och där äldre bestämmelser tillämpas. Detta var, menar motionärerna, sannolikt inte lagstiftarens avsikt. Det bör därför införas en ny övergångsbestämmelse med följande lydelse: För fordringar med allmän förmånsrätt enligt 10 § och 10 a § skall 5 § och 15 § i dess äldre lydelse gälla i konkurser som har beslutats på grund av ansökningar som inkommit före den 1 januari 2005 (yrkande 8).

Utskottets ställningstagande

Vad först gäller yrkande 7 i motion L337 kan utskottet inte finna att ifrågavarande övergångsbestämmelse till ändringarna i förmånsrättslagen är oklar. Har borgenären före den 1 januari 2005 inte väckt talan i enlighet med vad som föreskrivs i punkt 4 ändrar företagshypoteket värde i en konkurs eller i ett utmätningsförfarande som har inletts men inte avslutats under år 2004. En sådan ordning har valts mot bakgrund av önskemålet om att de nya bestämmelserna snabbt skulle få genomslag samtidigt som innehavarna av företagshypotek givits tid fram till den 1 januari 2005 att hantera det nya regelverket (prop. 2002/03:49 s. 153 f.). Några motionsledes framförda invändningar mot övergångsbestämmelsen framfördes inte i 2003 års lagstiftningsärende, och några erinringar fanns inte heller från Lagrådets sida.

Mot bakgrund av det anförda kan utskottet inte finna annat än att ett bifall till motionsyrkandet skulle innebära ändring av en av de av riksdagen år 2003 beslutade övergångsbestämmelserna till ändringarna i förmånsrättslagen. Några sådana ändringar bör, enligt utskottets mening, inte komma till stånd. De skäl som ligger till grund för den nuvarande bestämmelsen äger alljämt giltighet. Därtill kommer att såväl borgenärer som gäldenärer torde ha inrättat sig efter den ordning som följer av den gällande övergångsbestämmelsen, varför också förutsebarhetsskäl talar mot ett bifall till motionsyrkandet.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion L337 yrkande 7.

Vad sedan gäller yrkande 8 är utskottet inte berett att inom ramen för förevarande ärende förorda några åtgärder från riksdagens sida. Skulle det visa sig att tillämpningen av de nya bestämmelserna i dessa delar leder till olämpliga resultat utgår utskottet från att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till erforderliga lagändringar. Riksdagen bör därför avslå motion L337 yrkande 8.

Utredningen om ett samlat insolvensförfarande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande som gäller inriktningen av en aviserad utredning om ett samlat insolvensförfarande. Jämför reservation 4 (kd).

Bakgrund

I den proposition som låg till grund för 2003 års riksdagsbeslut anfördes att den föreslagna lagstiftningen utgjorde en grundläggande del i ett långsiktigt och generellt arbete med en reformering av den civilrättsliga lagstiftning som påverkar kreditgivning och insolvenshantering. Regeringen aviserade i propositionen att man, som ett ytterligare steg i detta arbete, avsåg att tillkalla en utredning om ett samlat insolvensförfarande (prop. 2002/03:49 s. 58 f.).

Enligt vad utskottet erfarit pågår för närvarande ett långt framskridet arbete med direktiv till en sådan utredning.

Motionen

I motion L368 av Yvonne Andersson m.fl. (kd) framförs synpunkter på inriktningen av det aviserade utredningsarbetet. Motionärerna tar bl.a. upp frågor kring förfarandet i företagsrekonstruktioner, jämkning av oskäliga villkor i avtal mellan näringsidkare, ackord i företagsrekonstruktion och tillsyn i rekonstruktion. I motionen framhålls särskilt vikten av att utredningen tar hänsyn till den internationella utvecklingen på det insolvensrättsliga området. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

Utskottets ställningstagande

Utskottet förutsätter att vad som anförts i motionen beaktas i samband med pågående arbete med utredningsdirektiven och föreslår att riksdagen avslår motion L368.

Reservationer

1. Utvärdering av 2003 års reform (punkt 1)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Bertil Kjellberg (m), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c) och Ewa Thälén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2004/05:L214 yrkande 2, 2004/05:L220 yrkande 4, 2004/05:L240, 2004/05:L251 yrkande 2, 2004/05:L257 yrkande 2, 2004/05:L274 yrkande 3, 2004/05:L337 yrkande 9, 2004/05: L372 yrkande 2, 2004/05:L390 och 2004/05:N398 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi konstaterar att regeringen nu i enlighet med riksdagens tidigare uttalade mening beslutat att genomföra en grundlig utvärdering av reformens olika effekter. Vi känner en tillfredsställelse med att uppdraget lämnats till Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) att bedöma om målen med förmånsrättsreformen har uppnåtts och att utvärdera reformens effekter. I regeringens beslut anges att uppdraget skall slutredovisas senast den 1 december 2007. Det är uppenbart att vissa effekter av reformen och problematiken kring kapitalförsörjning till framför allt små företag inte i sin helhet framkommer omedelbart och att förhållandevis lång tid erfordras för en genomarbetad utvärdering. Emellertid gäller detta inte försämringen av företagsinteckningens förmånsrätt. Här kan ett utvärderingsarbete om effekterna på bankernas kreditgivning sättas i gång omedelbart och en första delrapport tas fram redan under våren/sommaren 2005. Detta är nödvändigt och synnerligen angeläget för att kunna vidta eventuella förändringar.

Vad som sålunda anförts om att en första delrapport skall lämnas senast den 31 augusti 2005 bör riksdagen, med delvis bifall till motionerna L214 yrkande 2, L220 yrkande 4, L240, L251 yrkande 2, L257 yrkande 2, L274 yrkande 3, L337 yrkande 9, L372 yrkande 2, L390 och N398 yrkande 4, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Ändringar i övergångsbestämmelserna (punkt 2)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Bertil Kjellberg (m), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2004/05:L337 yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt vår mening är punkt 2 i övergångsbestämmelserna oklar och kan ges olika tolkningar. En tolkning enligt bestämmelsens ordalydelse innebär att alla företagsinteckningshavare tvingas att senast den 31 december 2004 väcka talan enligt punkt 4 i övergångsbestämmelserna för att vara bibehållna sin rätt enligt äldre bestämmelser i konkurser som inträffat under år 2004 och som inte är avslutade vid årsskiftet 2004/05. Det kan komma att bli fråga om minst 3 000 mål vid redan hårt ansträngda tingsrätter. Bestämmelsen kan också, i enlighet med den s.k. frysningsprincipen, tolkas så att alla konkurser som inträffat under år 2004 skall följa äldre bestämmelser oavsett när konkursen avslutas. Vi anser att bestämmelsen bör tillämpas på så sätt. Det bör därför göras ett klarläggande i frågan genom ett tillägg till övergångsbestämmelserna med den innebörden att äldre bestämmelser skall gälla beträffande företagsinteckningar i alla konkurser som inträffat under år 2004 eller tidigare, oberoende av när konkursen avslutas.

Förevarande fråga borde inte kräva något mer ingående beredningsarbete. Det torde därför räcka med att regeringen – med lagförslaget i motion L337 som underlag – omgående upprättar ett förslag till lagrådsremiss. Ett sådant kan sedan, efter ett kort remissförfarande, läggas till grund för en lagrådsremiss, som kan leda till en proposition. Ett sådant förfarande möjliggör för riksdagen att behandla lagförslaget före årsskiftet.

Vad som anförs i reservationen bör riksdagen, med delvis bifall till motion L337 yrkande 7, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Ytterligare övergångsbestämmelser (punkt 3)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Bertil Kjellberg (m), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2004/05:L337 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi vill peka på att upphävandet av 5 § förmånsrättslagen har medfört att fordringar med förmånsrätt enligt 10 § och 10 a § får utdelning först sedan företagsinteckningshavarna fått full betalning, i varje fall i konkurser som inträffat under år 2004 och där äldre bestämmelser tillämpas. Detta har sannolikt inte varit avsikten och bör rättas till genom en ny övergångsbestämmelse som klargör att det aldrig varit fråga om att förändra förmånsrätten för fordringar med förmånsrätt enligt 10 § och 10 a § förmånsrättslagen.

Frågan borde inte kräva något mer ingående beredningsarbete. Det torde därför räcka med att regeringen – med lagförslaget i motion L337 som underlag – omgående upprättar ett förslag till lagrådsremiss. Ett sådant kan sedan, efter ett kort remissförfarande, läggas till grund för en lagrådsremiss, som kan leda till en proposition. Ett sådant förfarande möjliggör för riksdagen att behandla lagförslaget före årsskiftet.

Vad som anförs i reservationen bör riksdagen, med delvis bifall till motion L337 yrkande 8, som sin mening ge regeringen till känna.

4. Utredning om samlat insolvensförfarande (punkt 4)

av Yvonne Andersson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:L368.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning skulle ett samlat insolvensförfarande, i vilket man kan välja om företaget skall rekonstrueras eller om verksamheten skall likvideras, vara av stort värde. Det är därför positivt att regeringen nu avser att påbörja utredningsarbete i syfte att tillskapa ett sådant insolvensförfarande. Som närmare redovisas i motion L368 är det angeläget att den kommande utredningen kommer att vara inriktad på att möjliggöra kontakter mellan den enskilde näringsidkaren och arbetslöshetskassorna, att tillsynen i rekonstruktionsförfarandet blir näringslivsorienterad, att reglerna om ackord i rekonstruktion blir flexibla och att det införs en möjlighet att jämka avtalsvillkor i avtalsförhållanden mellan näringsidkare. Vidare bör utredningsarbetet vara särskilt inriktat på att anpassa den svenska lagstiftningen på det insolvensrättsliga området till den internationella utvecklingen.

Vad som sålunda anförs i reservationen bör riksdagen, med bifall till motion L368, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2004

2004/05:214 av *Viviann Gerdin m.fl. (c)*:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en konsekvensanalys omgående påbörjas.

2004/05:L220 av *Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)*:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den analys av de nya förmånsrättsreglernas konsekvenser som utlovats påbörjas omgående och utförs skyndsamt.

2004/05:L240 av *Kerstin Kristiansson Karlstedt och Göran Norlander (s)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de nya förmånsreglerna.

2004/05:L251 av *Maria Larsson m.fl. (kd)*:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt utvärdera hur ändrade förmånsrättsregler påverkar små och medelstora företag.

2004/05:L257 av *Anders Sjölund (m)*:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av konsekvensanalys vid införande av ändrade regler.

2004/05:L274 av *Inger René m.fl. (m)*:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att snarast utvärdera hur ändrade förmånsrättsregler påverkar små och medelstora företag och deras möjligheter till kapitalförsörjning.

2004/05:L337 av *Jan Ertsborn m.fl. (fp)*:

7. Riksdagen beslutar – i händelse punkten 6 ovan icke bifalls – att punkten 2 i övergångsbestämmelserna skall ha följande lydelse: I fråga om företagshypotek på grund av en in-teckning som har beviljats före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser i konkurser, som har beslutats på grund av ansökningar som inkommit före den 1 januari 2005.
8. Riksdagen beslutar att införa en ny övergångsbestämmelse med följande lydelse: För fordringar med allmän förmånsrätt jämlikt 10 § och 10 a § skall 5 § och 15 § i dess äldre lydelse gälla i konkurser som har beslutats på grund av ansökningar som inkommit före den 1 januari 2007 (alternativ den 1 januari 2005).

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att analysera vilken påverkan på kreditgivningen som förändringen av företagsinteckningens värde kan förväntas medföra.

2004/05:L368 av Yvonne Andersson m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den aviserade utredningen om den svenska insolvensrätten särskilt skall ta hänsyn till den internationella utvecklingen.

2004/05:L372 av Roger Tiefensee (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en konsekvensanalys över de försämrade kreditvillkoren omgående påbörjas.

2004/05:L390 av Kenth Högström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utvärdera den nya förmånsrättslagen innan Basel II-reglerna införs fullt ut.

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upprätta en konsekvensanalys av de nya förmånsrättsreglerna där aktiva företagare deltar.